

Av Gunnar Johansson,
djurhälsoveterinär, Linköping
E-post: gunnar.johansson@svdlv.org

Smärtlindring

– en del av tredjepartscertifieringen

Under våren 2011 kom den svenska grisbranschen överens om att införa smärtlindring i samband med kastration. Detta är ett steg på vägen att göra ingreppet så lindrigt som möjligt för grisen.

BESLUTET TOGS i form av en branschöverenskommelse som Sveriges Grisföretagare, LRF, Kött- och Charkföretagen och Svenska Djurhälsovården står bakom. Konkret innebär det att grisen skall injiceras i halsmuskulaturen med ett NSAID-preparat (icke steroida antiinflammatoriska läkemedel) då den kastreras.

I samband med att reglerna för tredjepartscertifieringen revideras kommer smärtlindringen att införas i denna. Den svenska näringen kommer alltså att ställa samma krav som man redan gör i Tyskland och Danmark.

SVERIGE INVÄNTADE STUDIER

Tyskland införde redan våren 2009 smärtlindring som ett krav i sina kvalitetsprogram. Då Danmark är starkt beroende av att sälja levande grisar till Tyskland införde även Danmark krav på smärtlindring den 1 juni 2009.

Även den svenska näringen var på god väg att införa smärtlindring kort därefter, men valde att avvakta planerade studier eftersom det fanns mycket lite vetenskaplig dokumentation över användning av NSAID på så unga djur.

I våras var dessa studier avslutade och vi hade en bättre bild över både preparatets effekt och eventuella risker. Det avgörande var dock att det först i april i år fanns lämpliga preparat som är inregistrerade för ändamålet på den svenska marknaden, och till relativt låg kostnad.

BRYSELDEKLARATIONEN

Sommaren 2010 tog EU-kommissionen ett initiativ för att lösa kastrationsfrågan gemensamt inom EU. Europeiska bondeorganisationer, regeringar, myndigheter och djurskyddsorganisationer har därför enats om att från och med 2012 skall grisar vid kastration ha bedövning eller långvarig smärtlindring. Från 2018 skall kastrationerna helt upphöra.

Den svenska näringen står bakom detta initiativ, där vi alltså går i samma takt inom hela unionen. Genom att införa smärtlindringen i grundcertifieringen uppfyller vi första delen i överenskommelsen.

SÅ FUNGERAR SMÄRTLINDRING

När vävnad i kroppen skadas frisätts ämnen, framför allt prostaglandiner, som startar en inflammatorisk reaktion. Detta leder till svullnad, smärta, rodnad, ökad värme och nedsatt funktion. Det NSAID-preparaten gör är att blockera bildningen av just prostaglandiner. NSAID-preparaten har en god effekt på smärtan som uppstår efter kastrationen, det man kallar postoperativ smärta. På själva "skärsmärtan" har preparaten endast marginell effekt. Viktigt att tänka på är att det även finns "goda" prostaglandiner. Bland annat skyddar sådana magsäckens slemhinna.

Nyare NSAID-preparat har egenskaper som gör att de i mindre utsträckning hämmar dessa "goda" prostaglandiner och mer påverkar bildningen av "skadligt" prostaglandin.

Unga djur är mer känsliga för NSAID och det är därför viktigt att dosera korrekt, annars ökar risken för magstörningar och ökad blödningstendens.

VILLKORADE LÄKEMEDELSANVÄNDNING

För att få tillgång till NSAID-preparat och kunna ge dessa själv i samband med kastrationen krävs att du har villkorad läkemedelsanvändning. Tala alltså med din besättningsveterinär om smärtlindringen. Kom ihåg att det alltid är den veterinär som ansvarar för den villkorade läkemedelshandlingen som beslutar om vilka behandlingar och läkemedel du som djurägare får hantera.

Behandlingen skall som vanligt finnas upptagen bland behandlingsinstruktionerna och journalföras i vanlig ordning.

LOKALBEDÖVNING ÄR NÅGOT ANNAT

En annan metod att minska smärtan vid kastration är lokalbedövning. Då injiceras ett medel direkt i testikeln och får verka minst 3 minuter. Denna åtgärd minskar drastiskt "skärsmärtan". Jordbruksverket har öppnat för att veterinärer inom den villkorade läkemedelsanvändningen får lämna ut lokalbedövningsmedel för lokalbedövning vid kastration och att djurägaren kan lägga bedövningen själv. Det kräver dock att djurägaren gått en särskild påbyggnadsutbildning. Svenska Djurhälsovården arbetar just nu med att ta fram denna utbildning. 